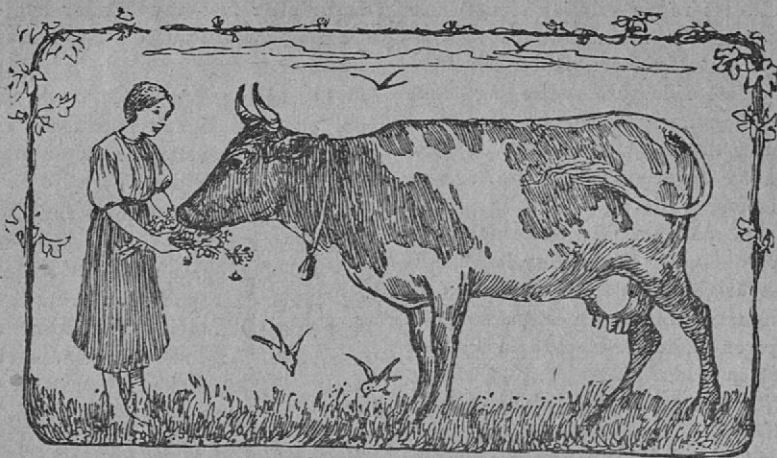

Övertryck ur Dagens Press.

Ett blad ur husdjurens lidandes historia.

Om transporten av slaktboskap.

En eftermiddag i medlet av augusti stod på ett sidospår vid Riihimäki station en vagnslast slaktboskap, som för bolaget Suomen Karja Keskus räknades från Björneborg avsänts till Helsingfors. Djuren voro tydligen törstiga och råmade oavbrutet, varför jag med ett ämbare, som låg inne i vagnen, bar vatten till dem från stationshusets vestibyl. Men karlen, som anställdts såsom vårdare, sparkade dem och svor, när de blevo oroliga och alla på en gång sökte kämpa sig fram till ämbaret och tillät mig icke giva dem mera vatten. De voro så vilda och farliga, förklarade han, att han icke riskerade att ställa det framför dem.

Senare på kvällen uppsökte jag emellertid denna djurtransport å godsstationen i Tölö. Djuren, som lämnats

stående i vagnen över natten, utgjordes av ett par kalvar, fyra tjurar och en ko, som ängsligt tryckte sig mot vagnens vägg. Två mycket stora tjurar hade ögonen övertäckta, en säkerhetsåtgärd lika onödig som pinsam för djuren, vilka då jag vid urlastningen på morgonen avlägsnade säckarna från deras huvuden, visade sig vara fromsinta och fullkomligt ofarliga djur. — Det medhavda fodret låg till största delen nedtrampat i spillningen.

„Vårdaren” hade nu avlägsnat sig, och jag blev därför i tillfälle att giva de törstande djuren vatten. Men närmast tillgängliga vattenpost, till vilken jag erhöll nyckeln av en tillmötesgående nattdejour, låg ett långt styc-

ke borta och innan jag burit det kvantum, som åtgick — 21 stora ämbaren — hade det redan blivit midnatt och mycket mörkt. Händelsevis stod vagnen vid en plattform, hade den lämnats på ett sidospår, skulle jag icke kunnat komma in i den, ty vagnarnas höjd över marken utgör omkr. 150 cm, och några stegar stå icke å stationerna att disponera.

Bristen på lämpligt placerade vattenposter vid järnvägsstationerna*) samt svårigheten att komma upp i godsvagnarna bidraga i hög grad till, att djuren under transport få lida så oerhört av törst.

Därför borde å alla järnvägsstationer, främst vid de stora knutpunkterna invid plattformen inrättas lätt tillgängliga vattenposter eller vattnet med slang ledas fram till de med kreatur lastade vagnarna, vilka, såvitt detta icke av trafikhinder omöjliggöres, vid längre uppehåll å stationerna borde lämnas stående vid plattformen, till dess djuren blivit utfodrade och vattnade. Å de stationer, där vattnet med en pumpinrättning upphämtas ur brunnen böra med en ketting fastgjorda ämbaren anbringas i brunnens omedelbara närhet.

Med järnvägens stämpel märkta ämbaren borde alltid åtfölja de vagnar, i vilka kreatur transporteras eller ett par sådana ämbaren i konduktörsvagnen stå till skötarens föfogande. Genom en anteckning å fraktsedeln om ämbare medföljt kunde dess återlämnande vid ändstationen lämpligast kontrolleras. För

*) Som ett glädjande bevis på tillmötesgående från järnvägsbefälets sida må anföras att sedan jag dagen efter den tidsödande vattningsproceduren å Helsingfors station hos stationsinspektorn å godsmagasinet anmält om missförhållandet, en vattenho med ständigt tillgänglig vattenledning anbringats å stationsområdet.

att underlätta uppstigandet i vagnarna, då dessa icke stå vid plattform, borde stegar eller medels tvärsålar hopfogade brädspångar medfölja alla kreatursförsändelser.

Vid växling av vagnar borde största möjliga försiktighet iakttagas, så att djuren icke utsätts för stötar eller bli kastade från sin plats.

Medels störar eller bräder ställda på tvären över mittelgången och stödda mot avbalkningarna eller medels ett vid taket fastgjort nät kunde med lätthet åstadkommas en torr förvaringsplats för foderförråden, som på golvet bli förorenade och nedtrampade.

Med nu gällande höga och helt visst mycket inbringande avgifter för kreaturstransport — vanligen flere hundra mark per vagn — bör järnvägsstyrelsen utan svårighet kunna vidtaga dessa enkla arrangemang för att möjliggöra en bättre vård av djuren, och bör järnvägspersonal och betjäning åläggas att inskrida, då vårdare gör sig skyldig till försumlighet eller grymhet mot djuren eller uraktlåtigt att giva dem föda och vatten. Uppgiften att öva tillsyn över djuren vare sig de äro åtföljda av vårdare eller ej borde i första hand mot skälig ersättning anförtros de tägen åtföljande bromsarna.

Slutligen borde vid uppgörandet av tidtabellen alla tågkombinationer undvikas, som förorsaka tidsutdräkt och onödiga uppehåll. Ett missförhållande är det otvivelaktigt, att t. ex. de norrifrån kommande kreaturtransporterna, vilka anlända med tåg 1002 för färden mellan Riihimäki och Helsingfors taga mer än ett halft dygn i anspråk. Såvitt möjligt borde djur transporteras endast med ilgodståg.

Till slaktinrättningen i Helsingfors, dit jag följande morgon åtföljde hjordarna av kor och får, hade anlant djur

i sådan mängd, att plats för dem alla icke fanns under tak.

I en inhägnad nedanför slakthusets fönster stod en Suomen Karja Keskus tillhörig vall om ett femtiotal djur. När jag gick omkring bland dem och å deras huvuden avskar snören och rep, som voro så hårt åtdragna, att de skuro in i huden kring nacke och kinder var där en stor brun och vit ko av ayshireras, som tyst gick bredvid mig överallt, tills jag stannade och klappade henne och strök henne över den sträckta halsen. Hon var tydligen hungrig, men då jag repade gräs åt henne ute på gårdsplanen, tog hon det icke, emedan det lādde lukt av blod därvid. Följande dag stod hon bland bolagets övriga svältande och törstande djur inne i ett stall med samma oföränderligt förtroendefulla uttryck i blicken. Endast när en allmogekvinna visade sig i dörren råmade hon sakta och försökte komma bort till kvinnan. Och i min föreställning framträdde bilden av en stuga långt borta, framför vars förstugukvist hon i sommarkvällar stått och väntat på att bli mjölkad, där vänliga ord talats till henne och där kärleksfulla händer givit henne vård, ett hem, vars förnämsta inkomstkälla hon varit, till dess värden utbyttes mot umbäranden och ändlösa strapatser under färder med ångbåt och tåg och längs steniga vägar, dem hon trampat med trötta, värkande leder, och smekningarna ersatts av pisksmällor, käpprapp och sparkar. Med ett par ämbaren friskt vatten sökte jag löna hennes tro på människan i det sista, som ännu icke lät henne förstå, att hon blivit förrådd.

Även i Helsingfors slaktinrättning är djurens vattning anordnad på ett mycket efterblivet sätt. I de två stora stallkomplexerna finnes endast en vattenpost i varje, från vilken vattnet

med ämbaren bäres omkring, om någon bryr sig om att påtaga sig detta besvär. I den ena samlas vattnet från en kran, ur vilken vattentillgången titt och ofta för långa stunder upphör, i en hög tina, därifrån det endast med stor kraftansträngning kan upphämtas och användes därvid samma kärl, som tidigare stått i smutsen i spiltorna. Helsingfors slaktinrättning är föråldrad och inom en nära framtid utdömd, men för de år, den ännu kommer att vara i användning borde, särskilt i stallarna, nödiga förbättringar införas, framförallt genom spiltorna dragas hoar, i vilka vattnet ledes genom en kran eller en slang och med avloppsrör för vatten som blivit förorenat.

Beklämmande och pinsam är den interiör dessa slaktinrättningarnas stallar erbjuda. Över de långa raderna av från olika delar av landet hämtade och under olika villkor uppvuxna djur, som sammanförts här för att slås ihjäl, finnes intet av den trevnad och det trygga lugn man eljes finner hos en vilande boskapshjord.

Små kalvar med menlös uppsyn balansera på svaga, sviktande ben, kor med djupa veck över ögonen och många ringar kring hornen bära vittnesbörd om de många tåliga år de gagnat och tjänat människan, unga starka djur uppge ihållande, våldsamma och trotsiga råmanden, som ibland övergå i gälla skrik, sådana man icke hör dem någon annorstädes. Från slaktinrättningarnas isolerade område tränga dessa djurens jämmerrop ut till omgivningen och nå ibland någon förbipasserande, som länge efteråt hör dem ljuda i sina öron likt en dyster vädjan, en anklagelse, som förjagar frid och sinnesro.

Och ur alla de vitt uppspärade ögonen talar ångesten och hemlängtan.

Endast sällan ser man dessa djur i slakthusstallen idissla, emedan deras mage icke innehåller någon föda. De ha ingen misskund, intet förbarmande att vänta, de skola dödas och ha endast en uppgift — att fylla sina tillfälliga ägares ficka med sedlar.

Men det är först när djuren släpas in i slakthuset, där ibland flere tiotal förut dödade kamrater hänga i taket eller ligga utsträckta på golvet, som är slipprigt av blod, de tyckas få ett bestämt medvetande om fara och olycka. De streta och kämpa emot av alla krafter, likgiltiga för misshandel och tortyr och oberoende av om de kunna se den ohyggliga omgivningen eller ha ögonen förbundna, och över huden går längs hela kroppen en skälvande darrning.

Efter hand som platserna bliva lediga i stallen leda kreatursdrifvarna in nya djur. Det är lätt att se, att det icke är folkets bästa element, som ge sig in på detta yrke, ty många trakassera djuren fullkomligt meningslöst. En pojke misshandlade en liten kalv, som han vid en repstump svängde runt på gårdsplanen, medan hans kamrat med en järnkeiting i stallet bearbetade en i en spilta fastgjord ko.

Att kvinnan i regeln hyser mera verkligt deltagande för djuren än mannen och att hon mera oegennyttigt eggar dem vård och omtanke, är väl ett faktum, som knappast torde jävas av någon. Därför borde också företrädesvis kvinnor bli anställda såsom vårdare av djur vid transporter, vare sig dessa ske per järnväg, ångbåt eller landsväg. Det som möjligen hos dem brister i krafter — vilka även hos männen för det mesta bli djurens underlägsna — gottgöra de rikligt genom sin större förståelse för de olika djurens natur och sitt för djurens

vård mera lämpade sinnelag. Att tyvärr även undantag givas från denna regel är ju obestridligt, men böra dessa h. o. h. här lämnas ur räkningen.

Jag ville därför föreslå, att landets djurskyddsöreningar måtte taga initiativet till kvinnors anställande som djurvårdare även annorstädes än inom hus och hem, vid transporter, körslor och å arbetsplatser, överallt där hennes egenart i bästa bemärkelse kan förmildra seder och uppfattning i avseende å behandlingen av djuren, vilkas värnlöshet gent emot människan säkerställer oss mot faror och vilkas tålmod, tacksamhet och tillgivenhet ger rik behållning åt den som med välvilja umgås med dem.

Lyckligast vore dock om förhållandena kunde förändras därhän att några kreaturstransporter för slaktändamål icke vidare behövdes. Med nutida, högt utvecklade även i vårt land tillämpade frysningmetoder, med utvidgade telefon- och telegrafförbindelser, med motor- och den elektriska kraftens allt allmännare användande i kommunikationens tjänst skall storstädernas köttbehov bekvämast kunna tillfredsställas sålunda att alla djur — även fjäderfä och andra hemdjur — i mån av efterfrågan dödas i hemmen och därefter avlevereras till de stora samhällscentra, där en effektiv köttkontroll även under sådana förhållanden kan verkställas.

Allt beror blott på god vilja att bereda de varelsor, som giva oss vår näring och utkomst, hemmens undergivna och trofasta tjänare och vänner ett annat slut än det, som efter utsägliga lidanden väntar dem i de allmänna slakthusen.

Helsingfors den 6 sept. 1919.

Agnes v. Konow.